

România ar solicita pentru înzestrarea armatei sale, la întreprinderile din Kraguievatz ¹.

În timpul conferinței de la Londra a marilor puteri, de la începutul anului 1871, conferință care urma să anuleze unele clauze ale tratatului de pace de la Paris (1856), România și Serbia au acționat în comun ².

În octombrie 1872, se repara cablul fluvial care lega linia telegrafică între Serbia și România, între Cladova și Turnu-Severin, iar întreținerea lui era suportată pe jumătate de fiecare stat ³. În arhiva Ministerului de Externe al României se păstrează un document-memoriu asupra Serbiei, redactat de agentul nostru diplomatic de la Belgrad (sfârșitul anului 1871) care vorbește detaliat despre relațiile amicale între cele două state ⁴. Se arată că „... amândouă merg spre independență și au situație similară pe baza tratatului de la Paris din 1856” ⁵.

Primul ministru al Serbiei, Iovan Marinovici, care l-a întovărașit pe prințul Milan în vizita sa în România în 1874, vizită care a avut loc cu ocazia întoarcerii de la Constantinopol, a rămas impresionat de primirea făcută ⁶. Noi știm, arată Marinovici, că această vizită în România prietenă nu este pe placul Turciei, dar în limita drepturilor pe care ni le dau tratatele, am făcut această vizită, „... chiar dacă Porții îi convenea acest lucru ori nu” ⁷.

Amintim doar că din punct de vedere economic volumul tranzacțiilor comerciale cu Serbia în 1872 s-a dublat față de 1866. Astfel, dacă în 1866 exportul României era în valoare de 7.599.246 de fiorini de argint austrieci, în 1872 era de 14.392.328 ⁸. De asemenea, și importul a crescut, dar ceva mai puțin, de la 8,1/2 milioane fiorini de argint austrieci, la 11 milioane ⁹. România exporta făină, vite, ceară, lână, seu, miere, cașcaval, tutun, rachiu, vinuri etc. ¹⁰. La sfârșitul anului 1874, A. Sturdza, agentul diplomatic al României la Belgrad, înainta domnitorului Carol un raport confidențial în care arăta infiltrarea tot mai masivă din punct de vedere economic a Austro-Ungariei în Serbia ¹¹. De asemenea, informa că Austro-Ungaria se infiltrează tot mai mult în Bosnia, iar consulul Austro-Ungariei de la Sarajevo îndeamnă la uniunea slavilor sudici sub sceptrul casei de Habsburg ¹².

În aceste condiții se redeschide, în 1875, criza orientală.

Astfel, în vara anului 1875, la început în Herțegovina și apoi în Bosnia, izbucnește o răscoală a populației creștine împotriva opresiunii feudale absolu-

¹ *Ibidem*, f.2.

² Arh. Ministerului Afacerilor Externe București, (în continuare M.A.E.) Vol. 279, dos. 19, f. 200 și urmât.; vezi și Arhiva Institutului de istorie din Beograd, fond Ristici Sing. XXVI/14, inv. nr. 26/960.

³ Arh. M.A.E., vol. 78, f. 14.

⁴ Arh. M.A.E., vol. 279, Dos. 19, f. 292—325.

⁵ *Ibidem*, fila 292.

⁶ «Glasnik Cetijnskeg istorijskog društva», an. XI, 1936, nr. 2, p. 113—116.

⁷ *Ibidem* p. 113.

⁸ Arh. M.A.E., Vol. 280, dos. 12 (1875), anexă tabel 1.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem* anexă, tabel 1.

¹¹ Fond casa regală, dos. 16 (1874), f. 1—13.

¹² *Ibidem*, f. 5—6.